

Beyond the GAAP

2009. június

Elsőszó

Kivezetés: az IAS 39 standard cseréjének első fázisa. Az IASB az értékpapírosítás és egyéb pénzügyi eszközök átadásával kapcsolatos előírások áttekintésével kezdte meg munkáját. Minden kétséget kizáróan a pénzügyi válság és a Testületet többfelől érő folyamatos nyomás váltotta ki, hogy a projektben a kivezetés témakör áttekintése megelőzte a megjelenítés és értékelés fázisát. A Beyond the GAAP mostani kiadványában bemutatjuk Önöknek a nyilvános tervezet legfőbb pontjait. A javaslatok jelenlegi állapotukban számos banki tranzakció során keletkezett eszköz kivezetését eredményeznék (repó ügyletek). Ezzel szemben a vevő követelések eladása kivételes esetekben társulna kivezetéssel. Kétséget kizáróan sok vitát fog kiváltani a tervezet.

Kellemes olvasást kívánunk!

Michel Barbet-Massin

Jean-Louis Lebrun

Tartalom

⇒ ⇒ ⇒ ⇒ Hírek röviden

Európa
IFRS hírek

2. oldal
3. oldal

⇒ ⇒ ⇒ ⇒ Nagyító alatt

IAS 36 – Eszközök értékvesztése: Tudnivalók
2009. június 30-ra
Nyilvános Tervezet – Pénzügyi eszközök
kivezetése: a kivezetési elvek
újrágondolása?

5. oldal
8. oldal

⇒ ⇒ ⇒ ⇒ Események

14. oldal

Főszerkesztő: Michel Barbet-Massin, Jean-Louis Lebrun

Szerzők:

Françoise Flores, Vincent Guillard, Pascal Jauffret,
Sébastien Landry, Arnaud Verchère, Mathieu Vincent.

Írjon nekünk :

Kajtár Judit, Benedek Zoltán
ifrsnewsletter@mazars.hu

Mazars Kft.
1074 Budapest, Rákóczi út 70-72.
Tel : +36 1 880 7826
Fax : +36 1 235 0481

Hírek

Az IASCF közzétette éves jelentését

2009. június 19-én az IASCF közzétette éves jelentését. A jelentés tartalmazza az IASCF és az IASB tevékenységének teljes körű összefoglalóját, valamint a szervezet auditált pénzügyi kimutatásait.

Az éves jelentés az IASB honlapján hozzáférhető:
<http://www.iasb.org/Home.htm>

Az IASC Alapítvány alapszabályának felülvizsgálata

Az IASCF nemrég közzétette az Alapszabály-felülvizsgálat projekt második szakaszához kapcsolódó három kerekasztal-beszélgetés időpontjait:

- London, 2009. szeptember 9.
- New York, 2009. október 6.
- Tokió, 2009. október 21.

A kerekasztal-beszélgetések célja, hogy a 2009. március 31-én lezárult véleményezési szakasz során beérkezett véleményeken felül újabb nézőpontokat ismerjen meg az IASB.

➤ IFRIC 15 : a következő lépés?

Az IFRIC 15 – Ingatlan-beruházási szerződések értelmezés az EFRAG (Európai Pénzügyi Beszámolási Tanácsadó Csoport) és az ARC (Számviteli Szabályozó Bizottság) általi jóváhagyását követően jelenleg az Európai Unió alkalmazás elfogadására vár.

Az IASB által kiadott IFRIC 15 alkalmazása a 2009. január 1-étől, vagy azt követően kezdődő éves periódusokra lesz kötelező. A korábbi alkalmazás megengedett (például a 2009. június 30-i évközi beszámolóknál), mivel az Értelmezés a már létező és alkalmazandó Standardok szabályait tisztázza és nem ellentétes semmilyen más hatályos Értelmezéssel.

Az IFRIC 15 tisztázza a beruházási szerződés fogalmát, az IAS 11 és IAS 18 közötti kapcsolatot, valamint útmutatást nyújt a bevétel elszámolására abban az esetben, amikor az ingatlan-építésre vonatkozó szerződés az IAS 18 hatóköre alá esik.

Ahhoz, hogy az IAS 11 definíciójának megfeleljen egy beruházási szerződés, a vevőnek képesnek kell lenni arra, hogy meghatározza az ingatlan terveinek főbb szerkezeti elemeit. Az Értelmezésnek azért lehet jelentős hatása, mivel az ingatlan-beruházási szerződéseken kívül számos egyéb területre is analóg módon megfeleltethető.

Amennyiben egy szerződés nem felel meg az IAS 11 szerinti beruházási szerződés definíciónak, az árbevételt az IAS 18 szerint kell elszámolni:

- A készültségi fok százalékában szolgáltatási szerződés esetében (amikor a vállalkozás nem szállít építési anyagokat),
- A teljesítés időpontjában, olyan termékértékesítés esetében, amikor az ellenőrzés és a jelentős kockázatok átadása a leszállításkor teljesül (várhatóan ez okozza majd a legfőbb eltérést),

- És végül, a készültségi fok százalékában, olyan termékértékesítésnél, ahol az ellenőrzés és a jelentős kockázatok a beruházás előrehaladásával folyamatosan kerülnek átadásra.

Az ingatlan-építési szerződés tartalmazhat telek-értékesítési elemet is. Ebben az esetben az IFRIC 15-öt alkalmazó vállalkozás elszámolhatja a telek-értékesítés bevételét és eredményét az ellenőrzés és a jelentős kockázatok átadásakor, függetlenül az egész beruházás átadásától.

Az IFRIC 15 alkalmazása jelentős hatással lehet az építőipari vállalkozásokra.

➤ Az IFRS 3 és IAS 27 befogadása

Az Európai Bizottság elfogadta az IFRS 3R és IAS 27R standardokat (2009. június 12-én publikálta az Európai Unió Hivatalos Lapjában (OJEU)), nem változtatva az eredeti hatálybalépés napján.

A felülvizsgált standardok alkalmazása így a 2009. július 1-én vagy azt követően kezdődő pénzügyi időszakokra kötelező.

A korábbi alkalmazás megengedett, azzal a feltétellel, hogy mind az IFRS 3R-t, mind az IAS 27R-t alkalmazni kell.

IFRS hírek

➤ IASB javaslat a menedzsment szöveges értékeléséről

2009. június 23-án – mind a beszámolók készítőinek, mind a felhasználóinak igényeire reagálva -, az IASB egy nyilvános tervezetet (ED) tett közzé a menedzsment általi szöveges értékelés készítésére és prezentálására ajánlott gyakorlati keretokről.

A pénzügyi beszámolóval egységesen közzétételre kerülő szöveges megjegyzések lehetőséget teremtenek arra, hogy a menedzsment ismertesse a vállalkozás pénzügyi helyzetét, múltbeli teljesítményét, cash-flowját, a jövőbeni céljait és ezek megvalósításhoz kialakított stratégiáit.

Az IASB javaslatai a nemzetközi "legjobb gyakorlaton" alapulnak. A gyakorlati útmutató alkalmazása nem kötelező, azonban segítheti a beszámolókat kísérő menedzsment kommentárok összehasonlíthatóságát és következetességét.

A nyilvános tervezet 2010. március 1-ig véleményezhető és elérhető a következő honlapon:

<http://www.iasb.org/NR/rdonlyres/53DC9B3B-34A5-400F-B4B5-4F2FF24F231E/0/EDManagementCommentary.pdf>

➤ Várható veszteség modell

2009. június 25-én az IASB publikált egy véleménykérő dokumentumot a pénzügyi eszközök értékvesztéséhez alkalmazandó várható veszteség modell megvalósíthatóságára vonatkozóan.

Ez a lépés az IAS 39 teljeskörű felülvizsgálatának egy része (amelyre vonatkozóan az IASB egy aktualizált menetrendet tett közzé 2009 májusában).

A jelenlegi standardot várhatóan 2010-ben váltja fel az új verzió.

Az egyik jelentős lépés a pénzügyi eszközök értékvesztésére vonatkozó nyilvános tervezet publikálása (2009. októberben várható).

Az IASB olyan gyakorlati problémákkal kapcsolatban vár véleményeket, amelyek az értékvesztési modell alkalmazása során felmerülhetnek.

A Véleménykérő dokumentumra 2009. szeptember 1-ig várják a kommentárokat.

➤ Hitelezési kockázat

2009. június 18-án az IASB közzé tett egy Vitaanyagot a hitelezési kockázat szerepéről a kötelezettségek értékelésében.

A dokumentumhoz egy - a munkatársak által az IASB számára készített -, munkadokumentum csatlakozik, amely a leggyakoribb érveket és ellenérveket sorolja fel a hitelezési kockázat figyelembe vétele mellett, illetve ellen a kötelezettségek értékelése során.

Az IASB megjegyzi, hogy a 'saját hitelezési kockázat' problémaköre a kötelezettség-értékelésen kívül több területre is hatással van. Jelentősége van olyan projektek esetében, mint a pénzügyi instrumentumok elszámolása, biztosítás, valós értékelés, céltartalékok, függő kötelezettségek és függő követelések.

A Vitaanyag célja tehát, hogy vitát generáljon a valós értékelés egyik lényeges kérdéskörében.

A dokumentum, melyre 2009. szeptember 1-ig várják a válaszokat a következő honlapon megtekinthető:

<http://www.iasb.org/NR/rdonlyres/9F2A5CC2-71F8-43FF-A2F9-7947B3A61662/0/DDCreditRisk.pdf>

➔ Módosított IFRS 2

2009. június 18-án az IASB számos módosítást publikált az IFRS 2 – Részvény-alapú kifizetés standardhoz.

A módosítások célja, hogy a vállalatcsoportok pénzeszközben kiegyenlített részvény-alapú kifizetési ügyleteinek számviteli elszámolását tisztázzák.

Főképp az olyan megállapodásokra összpontosít, amelyben egy leányvállalat termékeket, vagy szolgáltatásokat kap az anyavállalattól, vagy más csoporton belüli vállalattól.

A módosítások tisztázzák, hogy a leányvállalatnak hogyan kell elszámolni ezeket a tranzakciókat a saját beszámolójában.

A módosított verzió egyértelműen leírja, hogy a terméket vagy szolgáltatást kapó leányvállalatnak kell elszámolni azokat a könyveiben, függetlenül attól, hogy a cégcsoport melyik vállalata fizeti ki és függetlenül attól, hogy milyen módon kerül kiegyenlítésre (részvény, vagy pénz).

Más szóval, a termékek és szolgáltatások a vállalat saját nézőpontjából kell, hogy értékelésre kerüljenek. A vállalat által megjelenített összeg nem feltétlenül egyezik meg a csoport által megjelenített értékkel.

A 'vállalatcsoport' kifejezés megegyezik az IAS 27 – Konsolidált és egyedi pénzügyi kimutatások által leírttal. A 'vállalatcsoport' ebben az értelemben csak az anyavállalatot és leányvállalatait jelenti.

A módosított IFRS 2 magában foglalja továbbá a korábban az IFRIC 8 – Az IFRS 2 hatóköre és az IFRIC 11 – IFRS 2 - Csoporton belüli és saját részvényekkel kapcsolatos ügyletek értelmezésekben megjelent útmutatásokat is. Az IASB tehát visszavonta ezt a két értelmezést.

A módosítások alkalmazása a 2010. január 1-én vagy azt követően kezdődő éves periódusokban kötelező és visszamenőlegesen alkalmazandó. A korábbi alkalmazás megengedett.

Jegyezzen elő a Beyond the GAAP-re

A Beyond the GAAP, a MAZARS havonként megjelenő hírújságja a nemzetközi számviteli szabályokról és standardokról. Az újság ingyenes. Amennyiben elő szeretne jegyezni rá, várjuk jelentkezését az alábbi adatoknak feltüntetésével az ifrsnewsletter@mazars.hu címre:

- vezeték- és utónév,
- cégnév,
- e-mail cím.

A következő hónaptól küldjük az Ön részére a Beyond the GAAP aktuális számát email-ben, pdf formátumban.

IAS 36 – Eszközök értékvesztése: Tudnivalók 2009. június 30-ra

Az IAS 36 célja, hogy biztosítsa, hogy az eszközök (különösen az üzleti vagy cégérték, tárgyi eszközök és immateriális javak) olyan valós értéken kerüljenek kimutatásra, amely nem haladja meg a megtérülő értéküket.

A még mindig bizonytalan gazdasági és pénzügyi környezetben, a 2009. június 30-as zárások apropóján érdemes az IAS 36 által megkövetelt értékvesztési-teszt kérdéskörét feleleveníteni.

A Beyond the GAAP rávilágít a legfontosabb tudnivalókra a 2009. június 30-as zárásokhoz.

➤ El kell-e végezni a vállalkozásoknak az értékvesztési vizsgálatot 2009. június 30-al?

Az IAS 36 alapján egy vállalkozásnak minden beszámolási fordulónapra értékelnie kell, hogy van-e bármilyen értékvesztésre mutató jelzés. Ha van ilyen, akkor a vállalkozásnak kötelező elvégezni az értékvesztési vizsgálatot.

Az IAS 34. B36 pontja megköveteli, hogy a gazdálkodó egység ugyanazokat az értékvesztés tesztelési és visszaírási kritériumokat alkalmazza az évközi időszak fordulónapján, mint a pénzügyi év végén. Ez nem jelenti azt, hogy a vállalkozásnak feltétlenül el kell végeznie egy részletes értékvesztési tesztet minden évközi időszakban.

Azonban a gazdálkodó egységnek meg kell vizsgálnia, van-e valamilyen jelentős értékvesztésre utaló jelzés a legutolsó pénzügyi év vége óta, hogy meghatározza, szükség van-e ilyen számításokra.

Tehát a vállalkozásoknak nem kell automatikusan értékvesztési vizsgálatot végezniük 2009. június 30-ra. Azonban kötelező akkor, ha értékvesztésre utaló jelzést azonosítottak.

➤ Milyen jelzéseket kell megfontolni?

A jelenlegi gazdasági körülmények között a legvalószínűbb értékvesztés-jelzések a következők:

- A vállalat nem tudja teljesíteni az árbevétel célt, üzleti tervet, vagy költségvetési előrejelzést;
- A nettó eszközérték könyv szerinti értéke meghaladja a vállalkozás piaci értékét.

Ha a vállalat piaci értéke már 2008. december 31-én is a nettó eszközérték alatt volt és azóta nem változott jelentősen, a vállalkozásnak nem szükséges elvégezni az értékvesztési vizsgálatot 2009. június 30-ra, feltéve, hogy ez a tény a 2008-as értékvesztési teszt során figyelembe lett véve és nincs más értékvesztésre utaló jelzés 2009. június 30-án.

➤ Felhasználható a pénztermelő egység (CGU) megtérülő értékének előző időszakai kalkulációja?

A vállalkozás felhasználhatja a CGU megtérülő értékének előző időszakban készített részletes kalkulációját, amennyiben a következő kritériumok teljesülnek:

- Nem volt jelentős változás a CGU eszközeiben és kötelezettségeiben a megtérülő érték legutóbbi kalkulációja óta;
- A megtérülő érték legutóbbi kalkulációjának végeredménye jelentősen meghaladta a pénztermelő egység könyv szerinti értékét;
- A legutóbbi kalkuláció óta történt események és körülmények változásának elemzése alapján nagyon valószínűtlen, hogy egy új kalkuláció alapján a megtérülő érték a pénztermelő egység könyv szerinti értéke alá csökkenne.

Tehát van lehetőség a 2008. december 31-es kalkulációk újra felhasználására 2009. június 30-án, ha a fenti kritériumok teljesülnek.

Ha a gazdálkodó egységnek kötelező az értékvesztési tesztet elvégezni 2009. június 30-án (pl. ha van értékvesztésre mutató jelzés) és a 2008. december 31-i kalkulációk nem használhatók fel, a megtérülő érték számolásához használt üzleti terveket a menedzsmentnek aktualizálnia kell és jóvá kell hagynia 2009. június 30-ai.

➤ Hogyan befolyásolja az IFRS 8 az üzleti vagy cégérték allokációját az értékvesztési teszt elvégzése során?

Az üzleti kombináció során megszerzett üzleti vagy cégértéket (goodwill) a beszerzés napjától kezdve hozzá kell rendelni az egyes pénztermelő egységekhez (CGU), vagy a CGU-k azon csoportjához, amelyek élvezni fogják az üzleti kombinációból származó szinergiák előnyeit.

Az egyes CGU-k vagy a CGU-k csoportja, amelyekhez a goodwill allokálásra kerül:

- A vállalat legalacsonyabb olyan szintjét kell, hogy képviselje, amelyen a goodwill-t a belső vezetési célokra megfigyelik; és
- Nem lehet nagyobb, mint egy az IFRS 8 szerint meghatározott működési szegmens.

Az IFRS 8 alkalmazása miatt a gazdálkodó egységeknek elképzelhető, hogy meg kell változtatniuk a beszámolási struktúrájukat, tehát ezzel együtt a goodwill allokációját is az értékvesztési teszt során. Az IFRS 8 lehetőséget ad a vállalkozások számára a CGU-k megváltoztatására és pontosítására. Azonban valószínűtlen, hogy az IFRS 8 bevezetése a CGU-k számának csökkentéséhez vezetne.

A szegmensenkénti beszámolási struktúra változtatása a goodwill értékére számolt további értékvesztési veszteségek realizálásához vezethet.

➔ Az IFRS 8 szerinti beszámolási struktúra változásából adódó hatásokat visszamenőlegesen is el kell számolni (és megjeleníteni)?

Elvileg, igen. Azonban lehetetlen az üzleti terveket újra elkészíteni egy új beszámolási struktúra szerint az előző időszakokra, csak azért, hogy új értékvesztési tesztet lehessen elvégezni. Ez alapján a jövőre tekintő alkalmazás tűnik ésszerűnek.

➔ Milyen hatása van az IAS 36 módosításának a goodwill CGU-k vagy CGU-k csoportjához történő hozzárendelésére?

2009 áprilisában az IASB egy módosítást publikált az IAS 36-ra vonatkozóan. A módosítás szerint az egyes CGU-k , vagy a CGU-k csoportja, amelyhez üzleti vagy cégérték került hozzárendelésre nem lehet nagyobb, mint az összevonás előtti operatív szegmens.

Az IFRS 8 megengedi a gazdálkodó egységeknek az olyan működési szegmensek összevonását, amelyek hasonló gazdasági jellemzőkkel bírnak, azért hogy a közzeendő szegmensek számát csökkenthessék az operatív döntéshozók által egyedileg ellenőrzött szegmensek számához képest.

Ennek eredményeként, azon vállalkozások, amelyek a goodwillt az IFRS 8 szerint közzétett – az összevonás utáni -, szegmensekhez rendelték hozzá, a jövőben a goodwillra eddig elszámolt értékvesztés további módosulására számíthatnak.

Habár ez a változtatás 2010. január 1-ig nem kötelező (jövőre nézve történő alkalmazás), a következményeit már 2009-től érdemes megbecsülni. A módosítás nem áll ellentmondásban az IAS 36-al, sőt inkább hozzájárul a következetes gyakorlati alkalmazás biztosításához.

➔ Visszaírható-e egy évközi időszakban elszámolt goodwill-értékvesztés?

Az IFRIC 10 megtiltja a goodwill-re korábbi évközi időszakban elszámolt értékvesztés visszaírását. Az 'évközi időszak' kifejezésbe a negyedéves és féléves beszámolók is beletartoznak.

Tehát a 2009. március 31-én vagy 2009. június 30-án a goodwillre elszámolt értékvesztési veszteségek nem írhatók vissza sem 2009. december 31-én, sem később.

Nyilvános tervezet – Pénzügyi eszközök kivezetése: a kivezetési elvek újragondolása?

2009. március 31-én az IASB közreadta nyilvános tervezetét a pénzügyi eszközök és kötelezettségek kivezetésének szabályairól, mely részét képezi az IAS 39 és IFRS 7 felülvizsgálatának.

A nyilvános tervezet az IASB és FASB 2005. áprilisban meghirdetett közös konvergencia projektjének egyik mérföldköve. Célja, hogy javítsa, és lehetőség szerint közelítse az IAS 39 – *Pénzügyi Instrumentumok: Megjelenítés és értékelés* és a FASB 140 - *Pénzügyi eszközök átadásának és pénzügyi kötelezettségek megszüntetésének könyvelése* című (SFAS 140) standardokat.

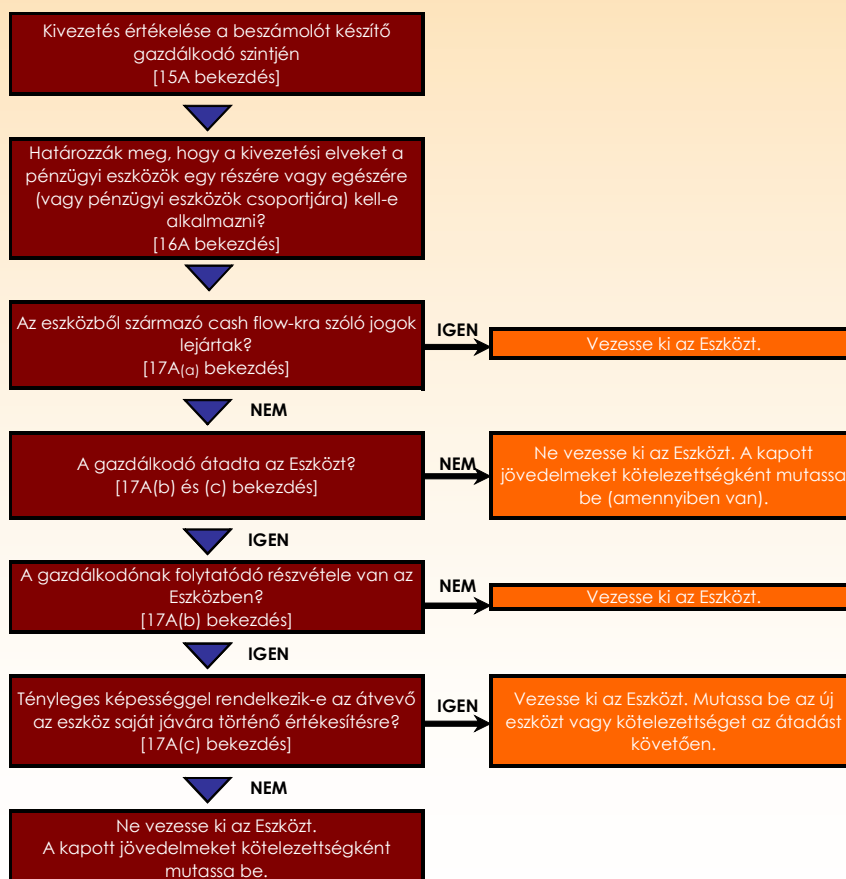
A globális pénzügyi válság és a kormányok részéről érkező nyomás hatására felgyorsultak az IAS 39 felülvizsgálatának munkálatai.

A jelenlegi megközelítéssel szembeni egyik legfőbb kritika, hogy annak gyakorlati megvalósítása mérhetetlenül bonyolult. A Testület véleménye szerint a standardon belüli inkonzisztenciák okozzák a legnagyobb problémát. A hatályos megközelítés két eltérő elemzési kritérium irányzatot tartalmaz: a "kockázatok és hasznok", valamint "ellenőrzés" szerinti irányvonalat. Ezen túlmenően, komplex problémákat vet fel az átadott kockázatok és hasznok mérlegelésének kérdésköre.

A javasolt új megközelítés mindenképp egyszerűbb lesz. A Beyond the GAAP az alábbiakban rövid betekintést nyújt a nyilvános tervezetbe.

➔ A javasolt megközelítés főbb pontjai

A hatályos standardhoz hasonlóan a nyilvános tervezet is egy döntési fán keresztül segít a kivezetés mérlegelésében.

➔ Lépésről-lépésre történő megközelítés

1. lépés: Az értékelési hatókör meghatározása

- A gazdálkodó egység szintjén történő mérlegelés

A mostani standard előírásaihoz hasonlóan a beszámolót készítő gazdálkodó egységnek először meg kell határoznia a beszámolóban megjelenő társaságok körét. Első lépésben a konszolidáció elvégzése a feladat az érintett egységekre vonatkozóan, mielőtt a kivezetésre vonatkozó kritériumok elemzését megkezdենék. Figyelembe kell venni a Konszolidáció¹ című nyilvános tervezet előírásait is.

- Annak meghatározása, hogy az értékelést a pénzügyi eszköz egy részére vagy egészére kell-e elvégezni

A mérlegelés ezen fázisa szinte azonos² a most is érvényben levő megközelítéssel. Az értékelést az eszközök csak azon részére (vagy eszközök csoportjára) lehet alkalmazni, melyekből azonosítható cash-flowk származnak, vagy meghatározható aránya az egész eszköz cash-flowjának. Minden más esetben a teljes eszközt kell mérlegelés alá venni.

2. lépés: Lejártak-e a jogok az eszköz cash-flowjára?

Ha igen, az eszközt természetesen ki kell vezetni. Amennyiben nem, a mérlegelést folytatni szükséges.

3. lépés: A gazdálkodó egység átruházta az eszközt?

A tervezett megközelítésben az "átruházás" definícióját szélesebb körben kell értelmezni, mint jelenleg. Egy tranzakciót akkor kell átruházásként értelmezni, ha a gazdálkodó egy másik félnek részben, vagy teljes egészében átadja az eszközből származó cash flow-kat, vagy egyéb gazdasági hasznokat. Az "átruházás" meghatározása nem a tranzakció jogi formájától függ. Így például egy kölcsön visszafizetési kötelezettség esetében, amikor a visszafizetéshez egy olyan specifikus eszközből származó jövedelmek kapcsolódnak, mely a kölcsön nyújtójának is biztosítékként szolgál, kivezetésnek minősülhet.

Ha nem tekintjük átruházásnak a tranzakciót, akkor a gazdálkodó kötelezettséget fog kimutatni a kapott bevételekkel szemben.

Ha átruházásnak tekintjük a tranzakciót, akkor a mérlegelést folytatni kell.

4. lépés: A gazdálkodó egységnek folytatódó részvétele van-e az eszközben?

A gazdálkodó egységnek akkor nincs folytatódó részvétele egy eszközben, amennyiben az eszközhöz kapcsolódó valamennyi szerződéses jogot vagy kötelezettséget átadott, és nem szerez újabb jogokat és kötelezettségeket ugyanazon eszközre vonatkozóan.

Ha a gazdálkodónak nincs folytatódó részvétele az átadott eszközben, az eszközt ki kell vezetni. Ellenkező esetben, ha a gazdálkodó a továbbiakban is folytatódó részvételt gyakorol, akkor a mérlegelést folytatjuk.

¹ Mindkét nyilvános tervezet az "ellenőrzés" koncepciójára épülő megközelítést javasolja. Ugyanakkor a két dokumentumban megadott definíció az ellenőrzésre vonatkozóan nem teljesen konzisztens.

² Kivéve, hogy a "hasonló" eszközcsoporthoz fogalma már nem létezik.

5. lépés: Az átvevő tényleges képességgel rendelkezik-e az eszköz saját javára történő értékesítésre?

A döntő tényező leggyakrabban az ellenőrzés átadása. A nyilvános tervezet javaslata értelmében a gazdálkodó akkor ad át egy eszköz feletti ellenőrzést, ha az átvevő ezen eszközt bármikor eladhatja. A mérlegelést innentől kezdve az átvevő szempontjából kell folytatni.

Akkor következik be az ellenőrzés átadása, ha az átvevő olyan pozícióban van, hogy egyoldalúan tovább adhatja az eszközt harmadik félnek a transzferet érintő jövőbeni korlátozások nélkül.

Az átvevőnek kell ezzel a képességgel rendelkeznie. Így egy vételi opció átadónál történő megtartása nem jelenti akadályát az eszköz feletti ellenőrzés átadásának, ha az eszköz adás-vétele aktív, likvid piacon történik. Ha az átadó lehívja a vételi opciót, az átvevőnek ez akkor sem jelent nehézséget, ha az eszközt már korábban értékesítette, mert ugyanolyan eszköz vásárolható a piacon. Azonban hasonló helyzetben, ha nem likvid és nem cserélhető eszközről beszélünk, akkor azt úgy kell tekintenünk, hogy az ellenőrzés átadása nem következett be.

Ha az ellenőrzés átadása megtörtént, akkor az eszközt ki kell vezetni. Ellenkező esetben, ha az ellenőrzés átadása nem következett be, akkor az eszközt továbbra is a mérlegben mutatjuk ki, míg az átadással kapcsolatos bevételeket kötelezettségként.

➔ Legjelentősebb változások áttekintése a mostani megközelítéshez képest

Egyszerűsítés

A javasolt megközelítés sokkal egyszerűbb lesz.

A mostani megközelítéssel ellentétben a nyilvános tervezet szerinti értékelési eljárásnak két eredménye lehet: vagy teljesen ki kell vezetni az eszközt (vagy egy részét az eszköznek), vagy egyáltalán nem kell kivezetni. A részleges kivezetési lehetőség teljesen megszűnik.

A "kockázatok és hasznok" kritérium nem bír olyan jelentőséggel, mint korábban, ehelyett a mérlegelés súlypontja inkább az ellenőrzésre helyeződött. Ez azt jelenti, hogy a jövőben a gazdálkodóknak többet nem kell mérni a kockázatokat és hasznokat, vagy folytatódó részvételt, mely szinte elkerülhetetlen a mostani elvek alapján.

Néhány gyakorlati kérdés tisztázása

Szükségesnek tartjuk például az alábbi két téma pontosítását:

- Az "átadás" definíciójának tisztázása. A nyilvános tervezet megjegyzi, hogy az "átadást" az új definíció szerint szélesebb körben kell értelmezni, mint a jelenlegi "cash flow-k feletti szerződéses jogok átadását". Azt is hozzáteszi, hogy a javasolt megközelítésbe nem tartoznak azok a megállapodások, melyeknél a gazdálkodó egy eszközhöz kapcsolódó cash flow-kat ad át. Nem könnyű annak megítélése, hogy mikor következik be az átadás.
- Az ellenőrzés átadásának mérlegelése az átvevő szemszögéből gyakorlati problémát okozhat. Az átadó vajon képes-e annak megítélésére, hogy az átvevő el tudja-e szabadon adni az eszközt³?

³ A döntés fa első része szerint a mérlegelést a beszámolót készítő egység szintjére teszi (konszolidációt követően). Ebből kifolyólag az átvevő csak olyan gazdálkodó lehet, melyet nem ellenőriz az átadó. Emiatt az átadónak nehézséget okoz annak megítélése, hogy az eszközt az átvevő el tudja-e adni a jövőben.

Vitatott döntés

Az IASB véleménye szerint a jelenlegi megközelítés alkalmazásának gyakorlati nehézségét a benne rejlő inkonzisztenciák okozzák. Az egyszerűsítés kedvéért a nyilvános tervezet jelentősen lecsökkentette a "kockázatok és hasznok" mérésének követelményét. Ehelyett az ellenőrzés áll a középpontban.

Ez a döntés valószínűleg széleskörű vitába fog torkolni, mivel a számviteli kezelés tekintetében is változásokat eredményezhet. Az új megközelítés elméletileg lehetővé teszi olyan eszközök kivezetését, melyeknél a gazdálkodó a kapcsolódó kockázatokat és hasznokat teljes egészében megtartotta.

➔ Egyes tranzakciók kezelését érintő jelentős változások

A javasolt megközelítés gyakran olyan eszközök kivezetéséhez vezethet, melyek kereskedelme aktív, likvid piacokon történik. Ebből az is következik, hogy ritka azon eszközök kivezetése, melyek adás-vétele nem likvid, aktív piacon valósul meg. Ennek bemutatására ad egy-egy gyakorlati példát a Beyond the GAAP:

Példa 1: Készlet eladása kétéves fix áron történő visszavásárlási megállapodással.

- Jelenlegi megközelítés szerinti értékelés:

A készlet kivezetése nem történik meg, a tranzakciót ehelyett egy biztosítékkal fedezett finanszírozásnak kell tekinteni. A jelenlegi megközelítés szerint az átadó továbbra is lényegében megtartja az összes kockázatot és hasznot, emiatt az eszközt ki kell mutatnia a mérlegben.

- Javasolt megközelítés szerinti értékelés:

A készletet ki kell vezetni és a tranzakciót átadásként kell kezelni. A forward szerződést származékos ügyletként kell bemutatni. Mivel a készletek adás-vétele nyilvános, az átvevő képes szabadon eladni az eszközt az átadó engedélye nélkül. Tehát az ellenőrzés átadása bekövetkezett és az eszközt ki kell vezetni.

Példa 2: Vevő követelések értékpapírosítása a kapcsolódó kockázatok és hasznok jelentős hányadának átadásával.

- Jelenlegi megközelítés szerinti értékelés:

A vevő követeléseket részlegesen vagy teljesen ki kell vezetni annak függvényében, hogy a kockázatok és hasznok megtartása milyen arányban történt.

- Javasolt megközelítés szerinti értékelés:

Mivel az átadónak folytatódó részvétele van a megtartott kockázatokon és hasznokon keresztül, mérlegelni szükséges, hogy az átvevő képes-e a követelések szabadon történő eladására. Nehezen bizonyítható az ellenőrzés átadása, mivel egyrésztől nincsen aktív, likvid piaca az ilyen típusú eszközöknek, másrésztől a megállapodások a gyakorlatban általában kikötik, hogy per esetében az átvevő követeli vissza az eszközt. Ennek eredményeképpen nagyon valószínű, hogy a követeléseket a továbbiakban is a mérlegben kell bemutatni.

➤ A nyilvános tervezet egyéb részei

A nyilvános tervezet nem tesz javaslatot olyan tranzakciók számviteli kezelésének jelentős módosítására, melyek nem eredményezik eszközök mérlegből történő kivezetését.

A nyilvános tervezet tartalmazza a pénzügyi kötelezettségek kivezetését is. Előzetesen nem várhatók jelentős változások ebben a témakörben.

A kiegészítő megjegyzésekben várhatóan sokkal több információt kell megadni az átadásnak minősített tranzakciókra vonatkozóan.

Végül, az átmeneti rendelkezésekről szóló bekezdés jövőbeni alkalmazást fog előírni egy később meghatározott időponttól kezdődően.

➤ Alternatív megközelítés valós érték alkalmazásával

A nyilvános tervezet bemutat egy alternatív megközelítést is, melyet a Testület csak kisebbségben támogat (14 tagból 5). A Beyond the GAAP az alábbiakban foglalja össze ennek legfontosabb részeit:

Az alternatív megközelítés főbb pontjai

Az értékelés az átadás azonosításával indul, a kapcsolódó definíció hasonlít⁴ a nyilvános tervezet korábban javasolt változatához.

Amennyiben átadás történt, az alternatív megközelítés két kérdést tesz fel:

- Megtartotta-e az átadó saját hasznára az átadott eszközökből származó cash flow-k egészét, vagy egyéb gazdasági jövedelmeket?
ÉS
- Rendelkezik-e az átadó olyan képességekkel, melyekkel korlátozhatja mások hozzáférését ezen gazdasági hasznokhoz?

Ha mindkét kérdésre igen a válasz, akkor az eszközt nem lehet kivezetni.

Ha nemleges a válasz valamelyik kérdésre, akkor az eszközt teljes egészében ki kell vezetni. Ebben az esetben, az átadott eszközöz kapcsolódó fennmaradó jogokat és kötelezettségeket az átadónak valós értéken kell bemutatni a mérlegben.

Várható hatások

Az alternatív módszer nagyon egyszerűnek tűnik. Ugyanakkor a bevezetése valószínűleg nehézségeket okozna. Különös tekintettel a fennmaradó jogok és kötelezettségek valós értékelése jelentene problémát.

Az alternatív módszer elfogadása a mostani megközelítéshez képest nagyon jelentős változásokat eredményezne a számviteli kezeléseknél. A megközelítés "mindent vagy semmit" logikája arra vezetheti a gazdálkodókat, hogy az értékesíthetőnek minősített eszközök (AFS) tőkében kimutatott rejtett nyereségét vagy veszteségét teljes összegben visszavezessék, annak ellenére, hogy csak részbeni cash flow átadás történt.

Végül, meg kell említeni, hogy ez a megközelítés egy újabb lépés a valós értékelés irányába: ahányszor egy eszköz részbeni kivezetésre kerül, a fennmaradó rész(ek) valós értékelését újból el kell végezni.

Összefoglalva, az alternatív megközelítés a kivezetést egyszerűbbé teszi, egyidejűleg a valós értékelés alkalmazását fokozza.

⁴ Az alternatív megközelítés az átadást egy olyan helyzetnek definiálja, mely során cash flow-k, vagy gazdasági hasznok átadása következik be, míg a nyilvános tervezet csak a gazdasági hasznokat említi.

⇒ Összefoglaló táblázat (szakértőink egyszerűsített elemzése*)

Értékelés elemei		A megközelítések értékelési eredménye		
Átadott kockázatok és hasznok aránya	Ellenőrzés átadása	Jelenlegi standard	Nyilvános tervezet	Alternatív megközelítés
100%	Igen	Teljes kivezetés	Teljes kivezetés	Teljes kivezetés
100%	Nem	Teljes kivezetés	Teljes kivezetés	Teljes kivezetés
75%	Igen	Teljes kivezetés	Teljes kivezetés	Teljes kivezetés
75%	Nem	Részbeni kivezetés	Nincs kivezetés	Teljes kivezetés
25%	Igen	Teljes kivezetés	Teljes kivezetés	Teljes kivezetés
25%	Nem	Részbeni kivezetés	Nincs kivezetés	Teljes kivezetés
0%	Igen	Nincs kivezetés	Teljes kivezetés	Teljes kivezetés
0%	Nem	Nincs kivezetés	Nincs kivezetés	Nincs kivezetés

(*) Azzal a feltételezéssel élve, hogy a tranzakciók minden tekintetben azonosak, az "ellenőrzés" valamint "kockázatok és hasznok" definíciója ugyanaz mindhárom megközelítésben.

⇒ Megjegyzések a nyilvános tervezetre

A nyilvános tervezetre a megjegyzések 2009. július 31-ig küldhetők be.

Hazai hírek

Hírek

Mazars a hírekben

Az elmúlt hónapban három sajtóközleményt is kiadtak a Mazars szakértői, melyekben aktuális gazdasági témákat dolgoznak fel építve tapasztalataikra, szaktudásukra.

- Egészségesebb irányba mozdult el a magyar adórendszer, de marad még tennivaló
- Adóváltozások hatásai az ingatlanfejlesztő-, és forgalmazó vállalatok tranzakcióira
- A gazdasági válság hatásai a könyvvizsgálói piacra

A sajtóközlemények letölthetők honlapunk híroldalán.

Az IASB, IFRIC és EFRAG soron következő üléseinek időpontjai

IASB

2009. július 20-24.

2009. szeptember 14-18.

2009. október 19-23.

IFRIC

2009. július 9-10.

2009. szeptember 3-4.

2009. November 5-6.

EFRAG

2009. július 8-10.

2009. szeptember 1-3.

2009. október 8-9.

A Beyond the GAAP a Mazars S.A. kiadványa. A hírlevélben található információk csupán általános tájékoztatásul szolgálnak. Ezek az információk nem helyettesíthetik a szakmai tanácsadást, és nem szolgálnak bármely döntés vagy cselekmény alapjául a tanácsadóval való előzetes konzultáció nélkül.

Jelen kiadvány előzetes kivonatát 2009. július 15-én zártuk le.
© MAZARS – 2009. június – Minden Jog Fenntartva

MAZARS